

TO ŠTEVILKO POSVEČAMO PRIPRAVAM
ZA NOVO SAMOUPRAVNO
ORGANIZIRANOST DELOVNE ORGANIZACIJE

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI LIKO VRHNIKA

LETO XII.

ŠTEVILKA 26

OKTOBER 1977

Kako smo seznanjeni s predlogom za novo organiziranost

Že dalj časa poteka razprava o novi organiziranosti delovne organizacije LIKO. Predlog za novo organizacijo so delavci že obravnavali v samoupravnih skupinah, nas pa je zanimalo predvsem, kakšno je njihovo mnenje o celotni akciji za reorganizacijo LIKA. Pogovarjali smo se z nekaterimi delavci, ki delajo v različnih delovnih enotah in jih vprašali naslednje:

1. Kako ste seznanjeni z dogajanjem v zvezi z novo organiziranostjo LIKA in kaj menite o organizaciji informacijskega sistema?

2. Ali se vključujete v to akcijo in kakšne konkretne predloge oziroma spremembe predlagate?

3. Ali ste seznanjeni o tem, kakšne kriterije in merila moramo oblikovati za nov sistem nagrajevanja?

Iz odgovorov lahko razberemo, da so delavci seznanjeni o samem poteku reorganizacije. Zelo malo, ali skoraj nič pa ne vedo o tem, kakšne so prednosti oziroma slabosti takega sistema organiziranja.

Preveč se skeptičnosti in slabega razumevanja. Prepričani so, da se bo na ta način precej povečalo število režijskih delavcev in s tem tudi količina stroškov, posebno pa je prisotno lokalistično gledanje na razvoj proizvodnje in poslovanja v LIKU. Tudi akcija, za katero smo se odločili (ta anketa) vsem ni bila pogodu, še zlasti jih je motila objava v našem glasilu.

Sicer pa raje prislunimo delavcem samim:

VOLJČ Marko — DE STOLARNA TOZD Parketarna Verd

Menim, da ni prav, da se odločate za tak način povpraševanja o organiziranosti pri delavcih šele sedaj, ko ugotovite, da je razprava v samoupravnih skupinah propadla. Po mojem je največji vzrok v tem, da je bila udeležba na sejah premajhna: Še večji vzrok pa je gotovo povečanje režije, ki izhaja iz take organiziranosti, kar celotne stvari ne more poceniti. Dohodki so že tako

majhni, potem pa ne morejo biti nič večji. Povečamo jih lahko edino z zmanjšanjem režije. Zavedam se, da so določbe zakona take in mi pri tem ne moremo mimo tega.

Ljudje ne zaupajo v tako organizacijo. Odnosi z Borovnico niso bili nikoli idealni. Da je temu tako, smo vsi pripomogli. Zanima me oziroma dvomim v to, da se bodo odnosi na ta način izboljšali. Nova organiziranost pa bi to morala doseči.

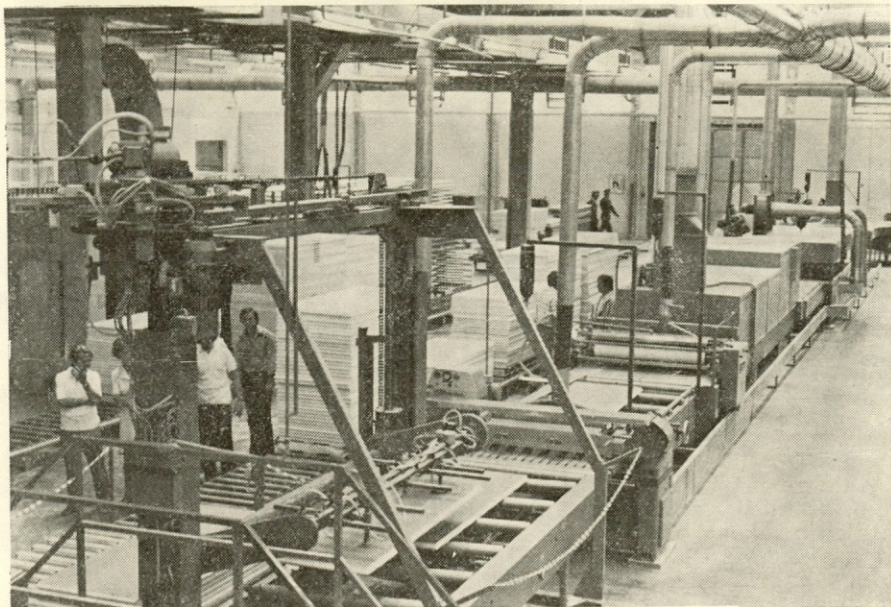
Če bi bil nekdo, ki bi znal voditi celotno stvar, se mi zdi, da bi bilo v redu. S takim kadrom, kot je sedaj, pa tega ne moremo napraviti, če že do sedaj nismo uspeli ničesar urediti. Take in druge dileme, ki jih ljudje nismo razčistili, so pripeljale do nerazumevanja. Delavci sami pa o tem tudi niso veliko razmišljali. Nihče jim o tem ni direktno govoril. Takoj po sestanku grup se je veliko razpravljalo med delavci, sedaj pa tega ne čutimo več. Sama nesklepč-

nost grup pa je gotovo posledica premajhne informiranosti.

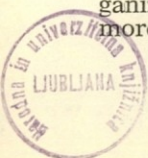
O novem sistemu nagrajevanja, ki se pripravlja, nisem dobro seznanjen in tudi ne vem, da bi se o tem kje razpravljalo.

SPALEVIČ Mile — DE STOLARNA TOZD Parketarna Verd — predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD Parketarne Verd

Osnovna organizacija sindikata je razpravljala o izhodiščih za organiziranost temeljnih organizacij v LIKU. Vsi člani sindikata niso imeli enotnega mnenja glede predloga, kljub temu pa podpirajo stališča komisije za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu. Zanimale pa so jih nekatere konkretne stvari. Npr.: kako bodo delovale družbenopolitične organizacije, organi upravljanja, koliko bo režijskih delavcev in podobno. Najbrž je sindikat pre-

Nova linija za površinsko obdelavo vratnih kril

malo posegel med delavce, informiranost je slaba, vsled tega so tudi sestanki nesklepčni.

Če pa so prisotne strokovne službe, ki naj bi razlagale celotno gradivo, pa nihče ne postavi nobenih vprašanj.

O sistemu nagrajevanja člani osnovne organizacije sindikata niso razpravljali.

MELE Francka — DE STOLARNA TOZD Parketarna Verd

V Parketarni sem zaposlena že 15 let. Pred tem smo že bili združeni z Borovnico, pa se ni izkazalo kot dobro. Delavci so bili sedaj zato tudi proti. Po mojem so delavci premalo zainteresirani, premalo berejo in ker je tudi povedanega malo, so premalo informirani. Slišali smo tudi, da celotna akcija v Borovnici ni uspela, kar je tudi vplivalo na nesklepčnost grup. Zdi pa se mi, da so tisti delavci, ki aktivno delujejo v družbenopolitičnih organizacijah pozitivno usmerjeni in tudi pripomorejo k boljši informiranosti.

Glede plač pa je bilo že precej panike. Kaže, da bi predvsem nove delavke kar odšle. Vendar menim, da je v sistemu nagrajevanja treba upoštevati tudi kvaliteto in ne le število izdelkov.

Žaga je še v poskusnem obratovanju in delavci so plačani po doseženem poprečju. Sedaj pa bodo veljale skupinske norme. Boljša organizacija dela in izboljšani pogoji za delo pogojujejo tudi zadovoljstvo med delavci.

FURLAN Tone — DE POMOŽNA DEJAVNOST TOZD Parket. Verd

Najprej je potrebno urediti sistem nagrajevanja in ga uskladiti z Borovnico, šele nato bomo govorili tudi o organiziranosti. Kaže le to, da bo treba bolj »garati«, nič drugega.

O celotnem dogajanju v zvezi z novo organiziranostjo smo obveščeni, beremo pa ne veliko. Mislim pa, da je potrebno najprej urediti stare stvari, šele nato lahko razpravljamo tudi o drugih. Prav zato je bilo tudi na grupah kar 90 % delavcev proti taki organiziranosti, kot jo navaja predlog.

Zakaj pa takega sistema organiziranosti, kot je v razpravi, ne poizkusimo za določen čas? Šele potem, ko bi bili znani rezultati, bi lahko razpravljali tudi o tem. Tako pa je delavec takoj postavljen pred dejstvo.

Na sestanku samoupravnih grup nisem slišal nobenih pozitivnih stra-

kazali prednosti, ki so v taki organiziranosti? če tako menite.

Če bi bil človek dobro seznanjen z vsemi posledicami nove organizacije, bi najbrž tudi sam o tem premislil in glasoval drugače.

FORTUNA Danilo — DE VRATARNA TOZD Parketarna Verd

Pri nas je zaposlenih precej starejših delavcev, ki vedo, kako je bilo, ko smo delali skupaj z Borovnico. Poznajo samo slabe strani, zato so glasovali proti. Nihče pa ni razmišljal o tem, da bi bila taka proizvodnja bolj usmerjena. Ne razmišljajo o tem, da bo vratarna še vedno ostala obračunska enota, v kateri bodo ravno tako razvidni vsi rezultati poslovanja. Obveščeni so kar dobro. Morda pa bi sam sistem obveščanja bistveno drugače vplival, če bi ljudem pisali prav o teh specifičnih prednostih nove organiziranosti. O sistemu nagrajevanja ne vedo veliko.

Menim, da je izredno pozitivno, da se bo organiziral seminar s podarkom na tiste določbe zakona, ki zadevajo organiziranost temeljnih organizacij. Morda bi moral biti organiziran že prej.

DRAŠLER Franc — DE STOLARNA TOZD Tovarna vrat Borovnica.

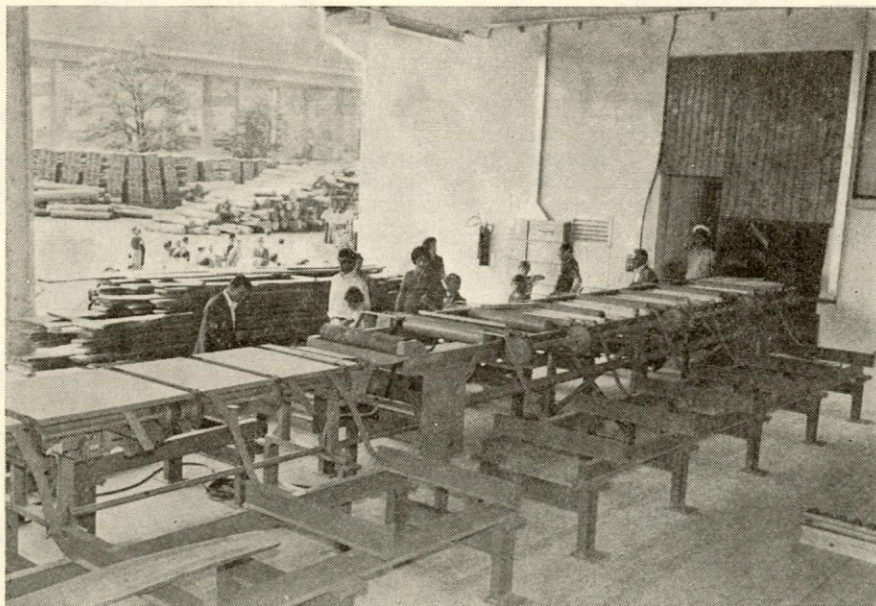
Predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD Borovnica

Predlog za organizacijo temeljnih organizacij v DO LIKO je dobro pripravljen in kot tak sprejemljiv. Predlagatelji pa vse preveč vztrajajo na svojih stališčih. Premalo upoštevajo mnenja in predloge razpravljalcev. Upoštevati bi morali tudi to, kar smo že napravili v vseh minulih letih in predvsem to, da se vse čez noč ne da spremeniti.

Sindikalna organizacija bi morala biti nekje nosilec celotne akcije za izvedbo določb zakona o združenem delu. Pri nas smo to premalo obravnavali, kljub temu člani osnovne organizacije podpirajo predlog za novo organiziranost. Delo na področju izvajanja določb zakona o združenem delu je zelo obsežno in naloge, ki bi jih morala izvajati sindikalna organizacija so odgovorne in obsežne, zato jih je volontersko nemogoče izpeljati. Toliko bolj pomembna je prav tu pomoč strokovnih služb.

Analize, ki smo jih napravili glede nove organiziranosti je pokazala, da je realno organizirati štiri temeljne organizacije. Menim, da je ta predlog nastal bolj na podlagi dogovora kot analize, kljub temu se mi zdi pravilen. Tudi delovni ljudje v Tovarni vrat načeloma niso proti taki organizaciji, so pa precej indolentni do celotne akcije. Mislijo si, kar bo, pa bo!

Informacijski sistem se mi zdi, da je tak, kot je v tem času, dober. Vendar je obveščenost ljudi precej relativna; vedo toliko, kot berejo, berejo pa ne veliko. Morda bi mo-

Transporterji verdske žagalnice

RADMANOVIĆ Nedeljko — DE ŽAGA TOZD Parketarna Verd

Vsi delavci na žagi so dobro seznanjeni s predlogom nove organiziranosti. Menijo, da je predlog kot tak dobro pripravljen in ga podpirajo. Komisija za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu bi nas morala stalno obveščati o vseh spremembah in dopolnilnih predlogih za novo organiziranost. O sistemu nagrajevanja še nismo razpravljali.

ni take organiziranosti. Sedaj se izgube pokrivajo, potem bi bila vsaka TOZD zase; več bo direktorjev, povečala se bo administracija. Nihče nam ni povedal, kako bo z režijskimi delavci. Vodja informativne grupe je prav tako premalo seznanjen in niti ne more, niti ne zna odgovarjati na vsa tista vprašanja, ki so se pojavila. Zato sem bil proti takemu predlogu.

Zakaj pa ne bi organizirali sestanke izven delovnega časa in nam na-

rali posvetiti več pozornosti delavcem iz drugih republik. Tako bi npr. objavljali Informacije v dveh jezikih. Najbrž bi bilo to dovolj, kajti prav Informacije bi morale biti dostopne vsakemu delavcu. O novem sistemu nagrajevanja so delavci zelo

je zavržena, češ, da se pripravlja nov sistem nagrajevanja in s tem tudi nove analitične ocene.

Nekaj pa moram vendar reči. Veliko delavcev, predvsem mladih, zelo neresno jemlje delovne dolžnosti. Ne spoštujejo reda in delovne

organiziranosti. Menim pa, da je predlog kot tak, dobro pripravljen. Predvsem je važno, da bi vse tako steklo, kot smo si zamislili.

Verjetno pa bo zato potrebno veliko naporov, pa tudi čas za uveljavitev. Informacijski sistem je dober; drugače pa je z obveščenostjo ljudi. Delavci premalo berejo, ali pa sploh ne, ker zato niso zainteresirani. Delavec se zanima v glavnem za plače, ki pa so prenizke. Zanj je važno da ima vsak delo in to za 8 ur in, da bo tudi plačan po vloženem delu.

O novem sistemu nagrajevanja sem brala, zanima pa me, kdo recimo bo ocenil mene in kako?

Zdi se mi, da je delavec vse premalo upoštevan. Tu delam že 20 let in v teh letih sem marsikaj pridobila tudi na znanju. Zdi se mi, da bi se znašla na vsakem delovnem mestu v proizvodnji. Vedno znova pa se moram kregati za svoj denar. Nobene stimulacije ni.

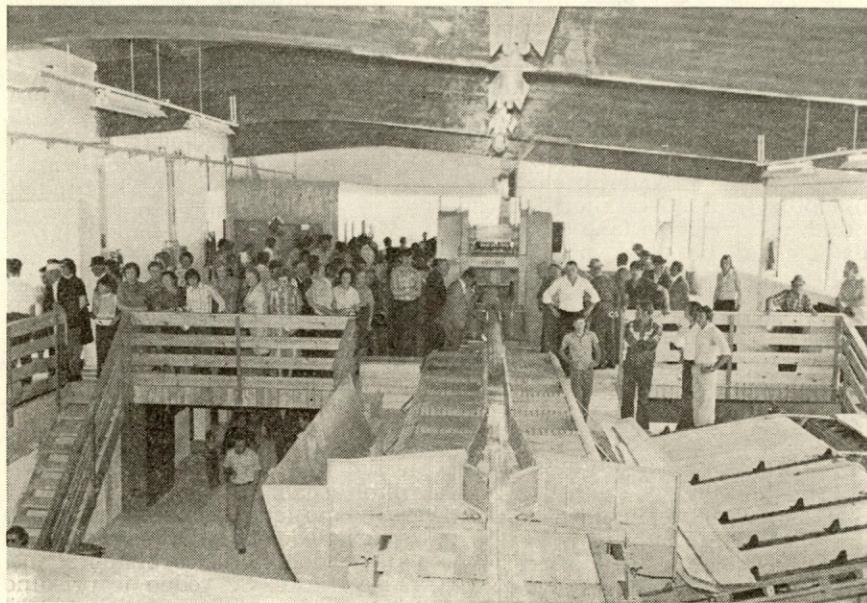
V vratarni je vpeljana nova organizacija. Vendar so norme, ki so določene, zelo neurejene. Če pa bomo hoteli, da bo proizvodnja stekla, bomo morali vsi temeljito poprijeti za delo — en sam pri tem ne more veliko napraviti.

Mnenju tov. Tonke se je pridružila tudi ŽIVANA delavka iz barvarne. Meni, da je proizvodnja premalo organizirana in delavec ni dovolj stimuliran.

Glede informiranja pa bi morali psokrbeti tudi za delavce iz drugih republik, ki Informacije sicer berejo, jih pa zelo slabo razumejo.

NOVAK Srečko — DE VRATARNA TOZD Tovarna vrat Borovnica

Če pričnem z obveščanjem, potem menim, da je zadovoljiva. Ljudje pa zelo malo berejo, zato je najbolj

Pogled v notranjost verdske žagalnice

malo seznanjeni. V mizarski sem sicer govoril o tem (tudi o kriterijih za nagrajevanje) in imel sem občutek, da delavci podpirajo tak način nagrajevanja. Razpravljali pa nismo o tem še nič. Ljudje bi morali delati in zato biti ustrezno nagrajeni. Pri nas pa je vedno pogostejše slišati »ZA TA DENAR, NAREDIMO DOVOLJ!«

Nekje bi morali dobiti taka merila za nagrajevanje, da bodo prav tako delali tisti, ki so normirani, kot tudi režijski delavci in zato tudi enotno nagrajeni.

STRAŽIŠAR Angela — DE STOLARNA TOZD Tovarna vrat Borovnica

Moram reči, da smo delavci dobro informirani o vseh dogajanjih v delovni organizaciji, tudi o novi organiziranosti. Delavci so proti taki organizaciji. Iz izkušenj že veliko vemo, zato vlada precejšnje nezupanje. A o tem ne bi rada veliko govorila. Nekaj rečeš, potem pa vsak udari po tebi.

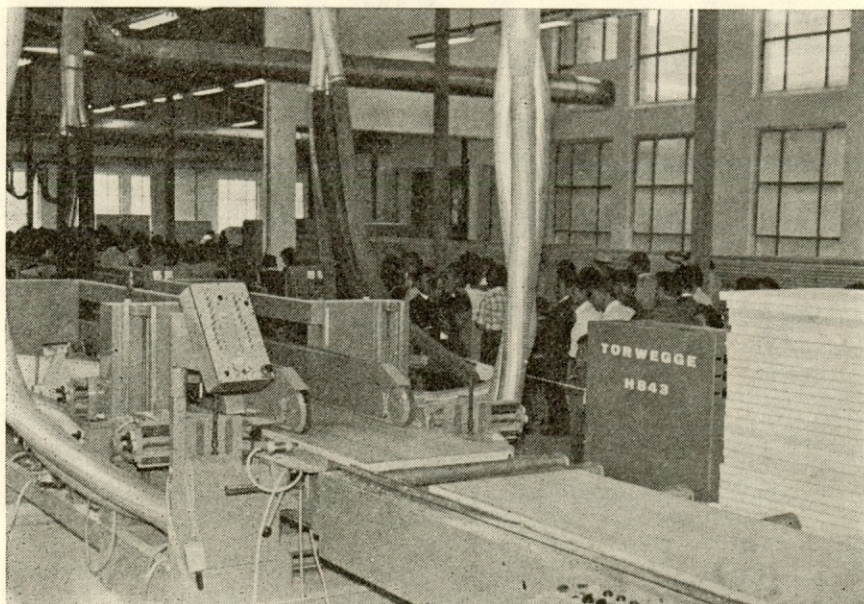
Predlog so pripravljale strokovne službe in te že vedo, kako se pripravlja nova organizacija in kakšna mora biti. Glede nagrajevanja pa je že sedaj veliko kritike. Delavci se sprašujejo, zakaj tako velike razlike v dohodku na istih delovnih mestih. Na vsaki seji DS ali OMR je veliko pritožb zaradi prenizke analitične ocene. Te so bile napravljene že pred več leti, zahteve in od govornosti na posameznih delovnih mestih pa so se od tedaj do danes precej povečale. Vsaka pritožba pa

discipline. Ne vem, ali se ne znajo vključiti v kolektiv in spoštovati zahteve delovnega mesta, ali je vzrok kje drugje.

Če bi bil vsakdo plačan po vloženem delu in bi bil tudi nadzor strožji, bi bilo vse najbrž drugače.

DRAŠLER Tonka — DE VRATARNA TOZD Tovarna vrat Borovnica

Tu, kjer delam, nismo preveč seznanjeni o dogajanjih glede nove

Del strojne linije za obdelavo vratnih kril

efektno ustno obveščanje. Bolj bi morale biti pri takem informiranju prisotne strokovne službe, ali pa nekdo, ki bi bil posebej zadolžen za obveščanje. Tako bi se znali izogniti raznim subjektivnim mnenjem posameznih mojstrov oziroma vodij samoupravnih grup. Če mojstri iste stvari večkrat slišijo, že lahko več povedo tudi delavcem. Tisti pa, ki o stvareh sliši ali bere le enkrat, pa potem prenaša oziroma tolmači določeno gradivo veliko težje.

Organizacija delovne organizacije — tako, kot je predvidena ni slaba in ljudje bodo najbrž potrdili predlog. Prisotna pa je neka bojazen npr., da se bo žaga v Borovnici kar ukinila.

Ker tako menijo tudi nekateri vodilni in so ljudje o tem seznanjeni, bi jih morali o tem pravilno informirati. Zato bi morali uporabiti sistem ustnega informiranja.

Posamezne dileme, ki so se ves čas razprav pojavljale (npr. organizacija transporta), bodo najbrž prisotne še potem, ko bo organizacija že sprejeta.

Določbe zakona, ki zadevajo sistem nagrajevanja so dobro definirane in prav je, da se nagrajevanje organizira po kriterijih, ki so bili objavljeni v Informacijah. Dvomim pa, da bomo dosegli plačevanje po vložnem delu. Zato bi morali imeti ocene posameznikov, te pa so lahko zelo relativne.

PELKO Stane — DE POMOŽNA DEJAVNOST TOZD Tovarna vrat Borovnica

Predlog za novo organizacijo je dober, v realizacijo pa dvomim. Za to je potreben čas. Vse gre zelo počasi. Veliko razpravljamo, zaključkov pa ni nobenih. Če že dogovarja-

nje ni prineslo zaključkov, kaj bo šele potem, ko bomo ves sistem uveljavili. Ne morem verjeti oziroma ne vidim možnosti za realizacijo. Tako na splošno menijo tudi drugi delavci v delavnici.

Informiranost s strani delovne organizacije je dobra, delavci pa so še vedno precej nezainteresirani in objavljenih poročil ne berejo. Zato je ustno informiranje veliko bolj efektno. Zanimivo pa je, da berejo vsi vse sklepe organov upravljanja. Informacije, ki jih dobivamo so pogosto preveč strokovno pisane. Konkretno, v eni od zadnjih števil so bili objavljeni novi kriteriji za nagrajevanje. Jezik je tako strokoven, da članka marsikdo ni razumel. Zato bi se moral o takih stvareh z delavci pogovarjati in jih tako informirati o željenih novostih iz dela in poslovanja DE. Informacije delavci v glavnem berejo v rednem delovnem času, ki pa je na tak način izgubljen, ker ničesar ne odnesejo od branja. Vsak delavec pa prebere tisto, kar ga konkretno zadeva, tudi v Informacijah.

O novem sistemu nagrajevanja sem seznanjen samo iz Informacij. Zelo me zanima, kako je zamišljeno plačilo po delu in kako bodo ocenjevali delavce. Delovno mesto je pri nas že ovrednoteno, treba pa bi bilo stimulirati tudi delavca. Vzdrževalca npr., če bo plačan po dosežku oziroma uspehu DE, kjer bo delal, hitreje in kvalitetneje. Načeloma smo se o tem seznanili, želeli pa bi, da bi nam sam način nagrajevanja objasnile službe, ki ga pripravljajo.

Ker so delovna mesta do sedaj slabo plačana, tudi tisti, ki so bolj prizadevni, popuščajo, ker niso nič stimulirani. Nov sistem nagrajevanja bi moral upoštevati kriterije, ki so opisani v Informacijah, tudi za nas, seveda pa je zelo pomembna tudi kvaliteta izvršenih del.

LEŠNJAK Janez — DE ŽAGA TOZD Tovarna vrat Borovnica

Nova organizacija izhaja iz določb zakona o združenem delu. Najbrž je dobra, še posebno, če bo tako izpeljana, kot je zamišljeno.

Informiranje o vseh gradivih v zvezi z organiziranjem LIKO, je tako hitro potekalo, da gradiva nismo niti dobro prebrali, še manj pa razmišljali o njem.

Če bi bila vodena širša razprava, bi najbrž drugače sklepali. Z realizacijo takega predloga namreč ne bi pripomogli samemu sebi, temveč nam vsem, Informacije, ki izhajajo in delavce seznanjajo o vseh dogajanjih v delovni organizaciji, ne opravljajo tiste vloge, ki bi jo morale.

Veliko več se doseže z ustnim informiranjem. Samoupravne grupe pa so bile vsaj takrat premalo pripravljene.

O novem sistemu nagrajevanja sem se seznanil v Informacijah. Vem, da bomo oblikovali nove kriterije in merila, kako pa bomo z njimi uspehi, mi ni povsem jasno.

Ko smo leta 1971 delali analitično oceno za delovna mesta na žagi, so bile te dobre. Danes bi morali napraviti nove. Še vedno je prisotno veliko fizičnega dela in delavci pričakujejo, da bodo po njem tudi ovrednoteni. Vedno več se jih pritožuje na analitično oceno, vse pritožbe pa so zavrnjene z obrazložitvijo, da se pripravlja nov sistem nagrajevanja.

Resnično bi bilo potrebno delavce več informirati v razgovorih z njimi samimi.

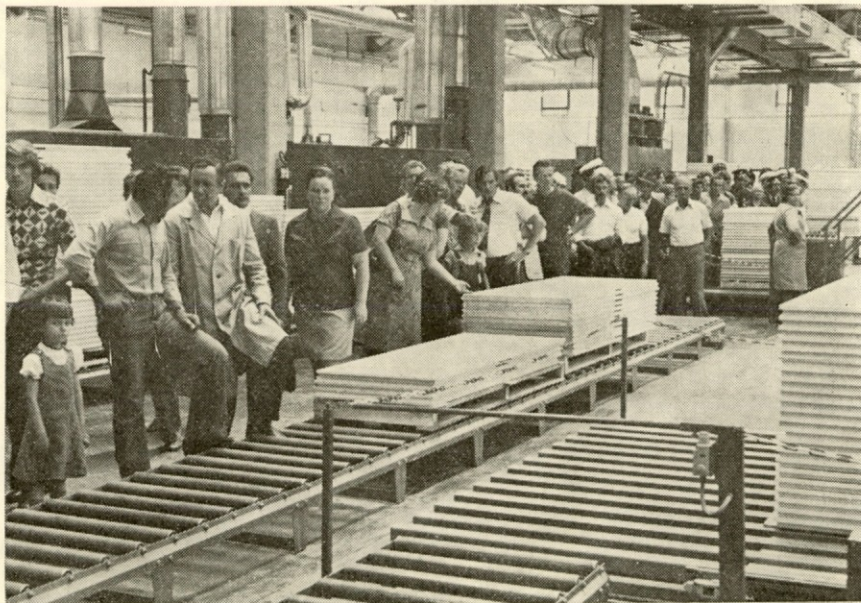
PRISTAVEC Marija — TOZD Tovarna vrat Borovnica

Delavce bi bilo treba informirati enostavno in jasno, bi rekla čimbolj »po domače«. Delavca organiziranost delovne organizacije kot taka, bolj malo zanima. Zanj je pomembno, da ima zagotovljeno delo in, da ima za to tudi ustrezno plačilo. Na sestanku bodo ljudje glasovali za tako organiziranost, veliko pa jih sploh ne bo vedelo, za kaj glasujejo.

Poleg tega je pri nas zaposlenih veliko delavcev iz drugih republik. Ti sploh ne razumejo našega jezika, zato bi morali prav njim posvetiti več pozornosti.

SUSMAN Jakob — Delovna skupnost skupnih služb — Predsednik konference sindikata

Predsedstvo sindikalne konference je večkrat obravnavalo rezultate razprav, ki so jih imele osnovne organizacije sindikata o predlogu nove organiziranosti delovne organizacije. Mnenje predsedstva je enotno, da so bile razprave premalo usmerjene in, da smo se člani OOS premalo aktivno vključili v razprave samoupravnih grup. Zato moramo na tem področju vnaprej vložiti več naporov. Podpiramo stališča, ki jih

Sušilni kanali in valjni transporterji v lakirnici borovniške vratarne

je sprejela komisija za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu in smo prepričani, da bo uspeh zagotovljen le, če bomo k izvajanju nalog pristopili bolj resno in striktno upoštevali tudi rokownike, ki smo jih sprejeli. Razpravljali smo tudi o novem sistemu nagrajevanja in sklenili, da se mora vsak posameznik aktivno vključiti v pripravo meril za nagrajevanje s tem, da oblikuje predloge in jih tudi posreduje komisijam, ki so bile v ta namen imenovane.

Na splošno pa menim, da smo sePo izdelavi prvih šablon so delavci uvideli, da jim hočemo pomagati z našim znanjem in izkušnjami, zato se je tudi njihov odnos do nas spremenil.

Ob koncu naj izrazim iskreno zahvalo za sodelovanje pri pripravi pogovorov tov. OGRIN Radotu in tov. MARTINČIČ Frankotu.

D. P.

Strokovna pomoč pri montaži v ZDA

V razgovorih med predstavniki LIKO in našimi direktnimi kupci v ZDA se je večkrat pojavilo vprašanje o možnosti prodaje večjih količin stolov. Zaradi premajhnih kapacitet in neorganiziranosti montažnic je prišla pobuda, da se jim nudi strokovna pomoč.

Naloga našega potovanja v ZDA je bila, da napravimo šablone, organiziramo montažo in poučevanje delavcev za delo na montaži naših stolov.

Naš kupec ATHENS FURNITURE z lokacijo v vzhodnem delu Tenesija ima tri tovarne za proizvodnjo po-

Naslednja naša naloga je bil kupec KINCAID FURNITURE, Hudson v Severni Karolini, centru pohištvene industrije ZDA. Njihova proizvodnja je pohištvo za opremo spalnic, dnevnih sob in jedilnic. Nabava je izključno iz zunanjih virov cca 40 % domači trg, ostalo uvoz iz Jugoslavije — največje proizvajalke stolov na svetu.

Na povabilo našega kupca AMERICAN CHRAMS iz Atlante Georgija, smo si ogledali tudi tovarno. Njihova proizvodnja obsega izdelavo manjših kosov pohištva in miz, katere kompletira z našimi stoli. Z nevsiljivim pristopom smo

Sodelavec Janez Levec na svojem delovnem mestu v verdski stolarni

Lahko rečemo, da so kupci zelo zadovoljni z našo pomočjo pri reševanju njihovih problemov, prav tako tudi mi, ker je bil naš cilj dosežen. To pomeni tudi garancijo za nas, da bodo ti kupci ostali naši.

Mi pa moramo stremeti za tem, da njihovo zaupanje stalno potrjujemo z našim delom, ker v končni fazi je to naš vsakdanji kos kruha. Res dobri poslovni odnosi bodo vladali takrat ko bomo mi odpravili vse številne napake v proizvodnji, ki se pokažejo pri montaži. To lahko ugotovimo pri naši montaži v tovarni. Razlika je v tem, da mi lahko nadomestimo vse škart elemente, ker jih imamo pač vedno na voljo. Druga slika se pokaže pri kupcu, ker mu je število potrebnih elementov določeno brez viškov. S tega sledi, da moramo povečati samokontrolo točnosti izdelave in kvaliteto obdelave elementov, ki tvorijo izdelek.

Naše možnosti prodaje izdelkov na ameriškem trgu so še vedno velike če bomo uspeli obdržati korak pred ostalimi državami proizvajalkami stolov kot so Japonska, Taiwan in Poljska. To pa nam lahko uspe, da poleg materiala prodajamo tudi svoje znanje v obdelavi lesa, kvaliteto izdelave, novimi modeli in stalnem zasledovanju želja, okusa in potreb razvjenega ameriškega potrošnika.

G. J.

Pogled na novo skladišče vrat

hištva. Sedaj je v teku gradnja nove tovarne za proizvodnjo miz, ki bo začela obratovati v začetku l. 1978. Za kompletacijo raznih študentskih miz potrebuje kupec tudi stole, katere po preusmeritvi nabave na zunanjem trgu kupuje od naše tovarne.

pričeli z delom, da ne bi naleteli na prevelik odpor s strani delavcev. Tako smo prvi dan ogledali obstoječi način montaže in pripomočke, ki jih uporabljajo. Naslednji dan smo predlagali vodji montaže kaj bi bilo potrebno napraviti za uspešnejšo in kvalitetno montažo.

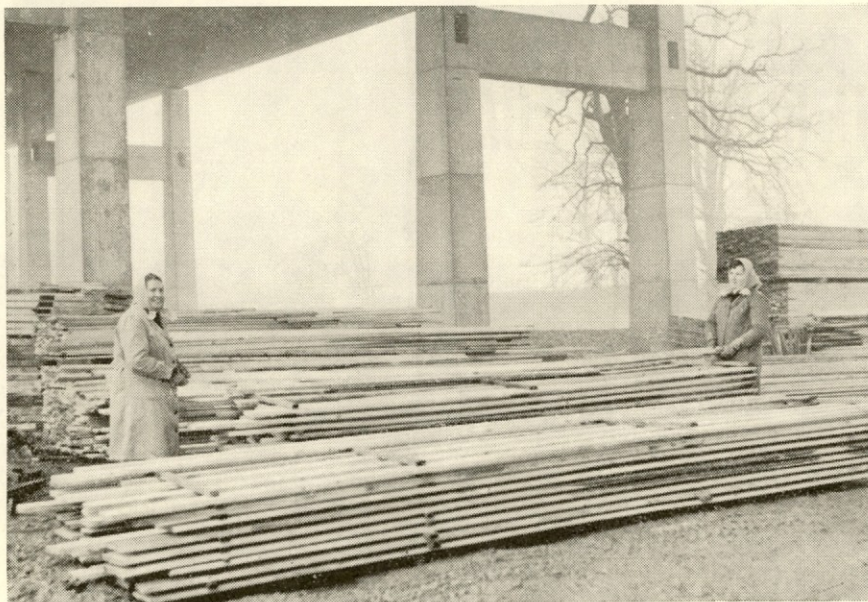
Obisk našega kupca

Nazadnje, ko nas je g. Fridman, naš največji kupec stolov, obiskal letos avgusta nam je povedal naslednje:

»V Jugoslavijo prihajam petintri-desetič in cariniki me že kar pozdravljajo, to se pravi, da že dolgo plodno sodelujemo.«

biti iz ene dežele in če bomo delali stole programa USFI je med njimi tudi del potreben po tipu 347, kateremu se ne moremo izogniti, kljub slabemu finančnemu uspehu.

V Ameriki prodaja tisti, ki robo reklamira in propagira, zato naj dodam, da je g. Fridman izdal izda-

Tudi viadukt nove avtoceste služi kot streha za skladišče žaganega lesa

Glavna tema razgovora je bil proizvodni program za leto in naslednje leto, ter novosti glede novih tipov stolov in lužil, ki se predvidevajo za naslednje krajše obdobje, z namenom, da prodaja naših stolov na ameriškem tržišču ne bo padla, temveč ostala na nivoju, ki je, oziroma celo povečala z razširitvijo proizvodnega programa.

V naslednjem letu USFI potrebuje 70 kontejnerjev stolov tipa 374, katerih pa ne bo moč dobiti v Jugoslaviji. Za ta enostaven in cenen stol stolarne v Jugoslaviji ne kažejo zanimanje, zaradi slabega finančnega uspeha. G. Fridman je razložil prodajo na ameriškem trgu, kjer prodaja štirim velikim trgovskim hišam in 6000 manjšim trgovinam. Če je v sestavi 5 stolov in od tega 3 težji tipi, morata biti 2 lažja in še 3 težji, ne morejo prodati brez lažjih, lažje pa lahko brez težjih. Taka je prodaja, zato dobavlja večje količine stolov SIDE (tip 347) iz Malezije, vendar tudi tam težko dobi samo lažji tip, če pa že, potem mora plačati 60 % višjo ceno. Ti stoli so iz drugih lesov kot evropski, ločijo se po teksturi in barvi, zato se ne morejo prodajati v sklopu jugoslovanskih stolov, miz in omaric. Iz tega sledi, če hoče kompletirati celoten program mora vse artikole do-

ten in bogat katalog svojih artiklov, brez akterega ni možno prodati takih količin. Katalog je na 54 listih, v katerem je preko 35 slik naših stolov in miz, cena enega pa je 25 \$. Izdelal jih je v skupni vrednosti 140.000 \$, oziroma nekaj čez 250 starih milijonov preračunano v dinarje.

Ogledali smo si vzorce masivnih

miznih plošč, več oblik in dimenzij, za katere se zanima poleg USFI tudi predstavnik IFC arhitekt Berlič, ki je tudi kreator miznega podnožja za masivne mize. Na željo in oblikovno zasnovano tov. Berliča imamo v izdelavi vzorec novega stola, kateri naj bi v prihodnje predstavljal stol srednje grupe, z dilco in sulicami.

Tov. Berlič je posebej pojasnil zadevo glede preferencialov — carinskih olajšav, ki jih ima jugoslovanski izvoz. Za stole znaša po predvidevanjih (vsako leto se poveča za odstotek inflacije in odstotek porasta bruto produkta v Ameriki) okrog 32 milj. \$. Carinske olajšave znašajo 8 %, v kolikor se določena višina 32 milj. \$ preseže so nam v naslednjem letu te olajšave ukinjene.

Da ne bi prekoračili določene višine bomo morali koncem leta, verjetno že koncem oktobra in novembra ustaviti odpremo in pričeti v decembru, tako, da bodo ladje prišle v ameriške luke ne prej kot 1. 1. 1978. Iz navedenega sledi samo en zaključek, da moramo čimveč odpremiti v septembru in oktobru in le tisti proizvajalec stolov, ki bo naredil tako, bo potegnil daljši konec izmed jugoslovanskih proizvajalcev.

Poleg preferencialov je še en razlog, da čimveč povečamo proizvodnjo v septembru in oktobru. Koncem letošnjega leta poteče luškim delavcem v Ameriki pogodba, katero morajo sindikata obnoviti z vlado in luško upravo. Ker pa se ob takih obnovitvah pogodb postavlja velike zahteve luških delavcev, se predvideva, da vlada ne bo pristala in sledi štrajk. Sindikati imajo toliko denarja, da lahko plačujejo delavce dva ali več mesecev. Zato obstoji nevarnost neodpreme naših stolov. Tov. Berlič je poudaril, da je bistveno koliko stolov bomo poslali v ZDA v naslednjih dveh mesecih.

F. L.

Nova kontejnerska ladja Jugolinije

Jugolinija je skupaj z jadroagentom in Luko Koper pripravila ogled nove kontejnerske ladje »Hreljin«, ki je natovarjala v Luki Koper in povabila na ta ogled tudi nas.

Ladja »Hreljin«, ki je bila tokrat na prvi vožnji, je bila izdelana v ZR Nemčiji. Kot njena sestrsk ladja »Sušak« bo tudi »Hreljin« vozila na relaciji Jugoslavija—Vzhodna obala ZDA. Ladja je popolnoma prirejena za prevoz kontejnerjev in lahko sprejme 574 manjših, 20' kontejnerjev ali odgovarjajoče število večjih, 40' kontejnerjev. Dolga je približno 154 metrov in široka 21 metrov. Komandni most je visok kot trinadstropna hiša in opremljen z vsemi najmodernejšimi navigator-skimi napravami. Pot od Jugosla-

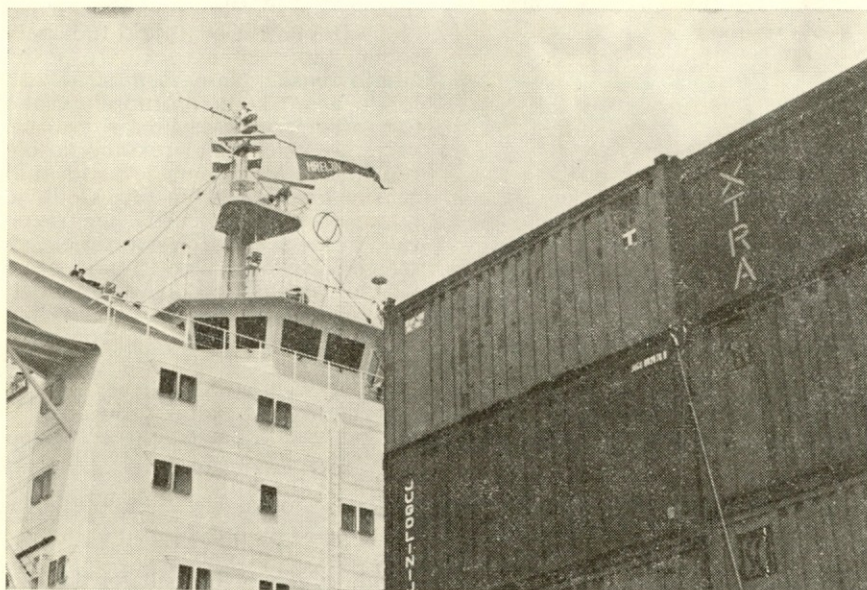
vije do Vzhodne obale ZDA opravi »Hreljin« v trinajstih dneh. Natovarjanje na Reki in v Kopru traja približno štiri dni, vendar pa poteka v Kopru hitreje, ker ima Luka Koper prvi dvigali »pajka«, ki natovarjata kontejnerje hitreje, ker kontejnerjev ni potrebno pripeljati ob bok ladje, ampak jih lahko dvignete in prenesete na ladjo na razdalji 60 metrov od boka. Oba pajka sta postavljena na nekajne tračnice, ki so položene ob celini. Vendar pa kljub temu dvema pajkoma še ne moremo trditi, da rekordno hitro poteka natovarjanje v Kopru, saj še vedno sproti in ročno računajo in določajo, kam je potrebno postaviti določen kontejner, pri tem pa je potrebno upoštevati kakšen je kon-

tejner (20', 40', z odprtim vrhom, ki je pokrit samo s plastificirano ceralo ali kontejner-tank), njegovo težo in kraj iztovarjanja. Kljub temu pa sta ta dva pajka velika pomoč in Jugolinija upa, da jih bo tudi Rijeka kmalu dobila.

S to novo ladjo zagotavlja Jugolinija rednejši in predvsem pogostej-

ši servis na liniji Jugoslavija—Vzhodna obala ZDA. Prav tako pa s tem povečuje tudi zmogljivost in tako spešneje nastopa v konkurenci s tujimi ladjarji, ki se pojavljajo v Jugoslaviji in nudijo svoj kontejnerski servis.

M. D.

Nova kontejnerska ladja JUGOLINIJE

Jesenski Zagrebški velesejem

Kot vsako leto smo se tudi letos udeležili te največje smotre Jugoslovanskega in svetovnega gospodarstva.

Vendar ni šlo brez težav. Zataknilo se je že pri razstavnem prostoru, ker nam uprava ZV ni poslala prijavnih dokumentov kot prejšnja leta. Ob urgenci v juliju mesecu nam je bilo rečeno, da moramo počakati do konca julija, ko bodo dokončno razdelili razstavni prostor in bodo videli možnosti, vključitve naše prijave. Prijavljena kvadratura nam je bila nato potrjena 15. 8. 77.

S samimi pripravi smo začeli že v začetku avgusta, tako, da bi se izognili nepotrebnim naglicam pri urejanju razstavnega prostora, kar se rado zgodi, da se kaj pozabi in je potrebno potem improvizaranje, ki ni v prid samemu izgledu sejemskega prostora.

Vhodna vrata novih tipov so bila res precizno in kvalitetno izdelana. Njihovo estetsko vrednost pa je še popravil okvir, ki je praktično prikazal, kako izgledajo že ugrajena vrata. Za vhodna vrata je bilo na sejmu nasploh veliko zanimanje in tudi na njih cene ni bilo pripomb, tako, da lahko računamo na dober sprejem našega programa vhodnih vrat na domačem trgu.

Pri sobnih vratih in vratnih krilih so se obiskovalci zanimali predvsem za izvedbo s plemenitimi furnirji, kar kaže, da se privatni graditelji ne ozirajo več toliko na ceno kot kvaliteto in sam izgled izdelka.

Za novost v našem proizvodnem programu — suhomontažne predelne stene »FLEKSIMOBIL« — je bilo čutiti določeno zanimanje, vendar se ni dalo ugotoviti konkretnih možnosti plasmaja tega izdelka, ker cena ni bila še formirana.

Obiski poslovnih strank — predvsem trgovskih podjetij so bili namenjeni urgencam odprem naročenih vhodnih in sobnih vrat. Obenem so se zanimali za možnosti rednejših dobav blaga v prihodnem letu, kar jim je bilo z naše strani tudi zagotovljeno.

Predstavniki projektantskih birojev so pogrešali prospekt naših izdelkov z vsemi detajli in navodili za suho montažo, kar je rak rana naše ekonomske propagande že dalj časa in bi bilo potrebno res v najkrajšem času pristopiti k realizaciji kompletnega prospekta. Res je sicer, da nimamo kvalificiranega delavca, ki bi se ukvarjal z ekonomsko propagando kar pa ni opravičilo, saj se v ta namen lahko navsezadnje poišče tudi zunanjega sodelavca. W. M.

Zapiski iz Češkoslovaške

Na pobudo DIT Ljubljana je bil organiziran ogled mednarodne razstave strojne opreme v Brnu, posebno vzhodnoevropskih držav, obenem pa tudi ogled nekaterih tovarn za predelavo lesa kjer ti stroji že obratujejo. Odbor za proizvodnjo in razvoj je sprejel sklep, da se tega sejma in ogleda tovarn udeležijo tudi trije člani našega podjetja z nalogo, da si ogledajo stroje, ki bi v nadaljnjem razvoju prišli v poštev za našo proizvodnjo. Na žalost smo bili vsi udeleženci razočarani nad izredno skromno udeležbo razstavljalcev in smo dobili le nekaj podatkov kakšne stroje izdelujejo, njih ceno, možni dobavni roki ter kreditne ugodnosti, ki niso slabe. Na samem sejmu je bil tudi organiziran sestanek z načrtovalci izdelave strojne opreme, ki niso povedali kaj vzpodbudnejšega. Vsakdo je zelo pogrešal SZ in Poljsko, ki se sejma z lesnoobdelovalnimi stroji sploh nista udeležili. Zelo veliko pa je bilo transportnih sredstev in kmetijskih strojev raznih proizvajalcev.

Po dvodnevem ogledu sejma so nam omogočili ogled nekaterih tovarn kar se na Češkoslovaškem bolj redko dogaja saj nič kaj radi ne izkazujejo svojih proizvodnih oddelkov tujim državljanom. Najprej smo se zaustavili v tovarni pohištva blizu Brna. Sprejem je bil kar dober in vodič nam je v kratkem opisal razvoj tovarne in njeno proizvodnjo. Obratovati je začela leta 1970. Načrtovalci so bili Zahodni Nemci, kar nas je nekoliko začudilo in tudi strojna oprema je vsa zahodnonemška. Zaposlenih je 1070, 50 % moških, 50 % žensk z letno proizvodnjo 240 mil. ČSK. Dela se v dveh izmenah in po sistemu s tem, da so najboljše javno pohvaljeni, priznani kot udarniki ter so vsem za vzgled kar poudarjajo tudi njihove velike fotografije pred vhodom v tovarno. Plače zaposlenih se gibljejo od 1200 do 2100 kron (1 krona je 1 ND). Letni dopust je od 2 do 4 tednov (10 do 20 delovnih dni), ki se določi po letih delovnega staža. Porodniški dopust matere je 2 leti. Med samim ogledom smo ugotovili, da je tempo dela zmeren, kvaliteta prilično dobra in da so zaloge izdelkov minimalne, skoraj jih ni za kar nam je bilo opozorjeno, da imajo ogromno vzhodno tržišče. Možnost smo imeli tudi neposredno se razgovarjati z zaposleimi, ki so nam povedali tudi nekaj zanimivosti kot npr., da ne moreš podjetja zapustiti in se zaposliti drugje, če poprej ne vložiš prošnjo za premestitev, ki jo obravnava zato določen organ in ti prošnjo zavrne ali odobri. S tem so fluktuacijo skoraj popolnoma preprečili.

Stiskalnica za stiskanje okrasikov, ki jo bomo kmalu potrebovali

Izdelek tovarne pohištva UP ZAVODI ROUSINOV

Sestanke kolektiva imajo po brigadah dva krat letno in na njih razpravljajo kako čimprej doseči planirane količine z velikim poudarkom na štednji vseh surovin in materialov. Brezposelnosti ne poznajo.

Po ogledu te tovarne smo si ogledali še žago s 135 zaposlenimi, letnim razrezom 83.000 m³ jelove hlovdine. Obratujeta dva večja in dva manjša zastarela polnojarmenika češke izdelave. Obratujejo tudi trije robilci (amerikanarji) katere poslužujejo ženske. Nam vsem se je zdelo, da bi jih komisija morala vsako leto priznati za udarnike saj so neverjetno spretni in prekomerno obremenjeni. V oči nam je padla tudi ženska brusilka gater žag, ki jih je izredno spretno brusila ter razpirala in to z zastarelim orodjem in stroji. V sedanji 5-letki imajo predvideno rekonstrukcijo v vrednosti 400 mil. kron kar je izredno velika vsota in da vedeti, da bo potem izredno moderen obrat.

Nadalje smo obiskali še tovarno vrat in oken. Sistem poslovanja je povsod enak. Vsi imajo centralno planiranje in to za Češko v Pragi za Slovaško pa v Brnu.

Morda bo koga zanimalo še življenje in standard ljudi. Po samem zaslužku poprečno nekako nizek standard vendar marsikateri faktorji vplivajo, da je standard kar zmeren. Novoporočenca dobita ob vstopu v zakon 30.000 kron brez vračanja za opremo stanovanja. Otrško varstvo je brezplačno. Šolske potreščine in hrana v šoli ravno tako brezplačno. Stanovanje je od 250 do 350 kron vstevši v to ceno elektriko, plin in ogrevanje. Obutev in obleka tudi ni pretirano draga nekako polovica cenejša od naših cen. Hrana je pa verjetno več kot polovica cenejša (komplet kosilo z enim pivom 18 kron). Založenost trgovin je precej manjša kot pri nas in se tu in tam pojavljajo tudi vrste. Postrežba pa moramo priznati, da je mnogo boljša kot pri nas pa naj bo v trgovskih ali gostinskih lokalih. Privatna dejavnost ne obstoja v nobeni zvrsti in tudi privatne gradnje je izredno malo čeprav so pogoji izredno ugodni saj 1 m² zemljišča z vso komunalno ureditvijo stane komaj 8 kron, cela stanovanjska hiša pa 260.000 kron, za kar se dobi tudi kredit. Zelo neugodno pa je ker so spiski prosilcev izredno dolgi in zelo težko prideš na vrsto. Gospodinjski stroji so za njihove razmere zelo dragi npr. pralni stroj 4000 do 7000 kron. Avtomobil Škoda stane 56.000 kron in kljub tej ceni jih je kar precej na cesti, dobijo se pa tudi vozila še iz predvojnega časa.

Za prestop preko meje imajo pa ustaljeno proceduro, ki je precej dolga in moraš kar potrpežljivo čakati, da opravijo vse formalnosti, ki so predpisane za vstop. Vse to da nekoliko vedeti, da niso preveč zainteresirani za številnejše obiske tujcev.

K. S.

Hindukush '77

Pod pokroviteljstvom UNILES-a, je odpotovala iz Ljubljane 8. julija in se po uspešno opravljeni nalogi vrnila v Ljubljano 8. septembra 1977. Gornji zapis je odlomek iz delovna odprave na Noshaku (7.492 m) in opisuje plezanje prvenstvene

mi zevmi je naredila na nas mogočen vtis. Spet in spet se ponavlja vprašanje, ali bomo bivakirali in kako visoko in kolikokrat, pa še kakšne posledice lahko nastanejo od takih bivakov. Alpski stil plezanja se v visokih gorah še ni udomačil.

Snežna strmina v južni steni NOSHAKA

»JUGOSLOVANSKE« smeri, katero so v južni steni Noshaka preplezali Zoran Bešlin, Janez Marinčič in Marjan Brišar. Smer je ocenjena s III, 50° in je visoka 1.850 metrov. Vstop je na višini 5.000 metrov. Je ena najtežjih na tem področju.

Enakomerno ropota motor kombija, ko se vozimo po vijugasti cesti proti Selangu. Z mešanimi občutki sedim na sedežu in dremavo gledam skozi okno. Mrak se počasi plazi v pokrajino in ugaša luč dneva. Sence stegujejo svoje temne roke vse bliže in bliže. Motor utihne...

Ležim v vreči sredi puščavskega peska in puham oblačke dima. Kakšno ugodje, sredi neskončnih valov peska, na toplem zraku, gledam puščavsko nebo in po sedmih mesecih kadim pipo. Misli mi uhajajo nazaj v tesni šotorček na ledeniku pod južno steno Noshaka.

Zoran kuha, z Janezom pa nekaj brskava po opreči. Čeprav natančno veva, kaj imamo, nama duša ne da, da ne bi vse pregledala. Po juhi in kuhani čokoladi se spravimo v vreče. Nekam nelagoden občutek se nas polašča, ko spet debatiramo o nameravani smeri. Vse je bilo že nekajkrat premeleto v bazi, toda tu je vse drugače. Skoraj dva kilometra visoka stena s tristo metrskim zaledenelimi skalnim podstavkom in ogromnimi ledišči ter obrambni

vinu in domačih logih. Počasi se nas je polotil spanec.

Kolobar, ki ga meče čelna svetilka, išče pot med razpokami in seraki, ko se vzpenjajo proti steni. Ko se dani, smo že na vstopnem stožcu in plezamo preko razpoke, s katero pa imamo precej opraviti. Nadaljujemo do vrha stožca, kjer se začne skalni podstavek, ki pa je na več mestih prekrit z ledom.

Odločili smo se za nadaljevanje po strmi grapi, katero pa na več mestih prekinjajo ledeni slapovi. Ko se ubadam s prvim, zaslišim za seboj Janezov glas: »Kako je kralj ledu?« Resnično sem v vrhunski formi. Tu visoko nad vrhom Mont Blanca, v navpičnem vodnem ledu, napredujem s povsem prostim plezanjem.

Za slapom se grapa nadaljuje in potem spet nov slap. To se nekajkrat ponovi. Okrog destih sedimo na skalni rami, ki je hkrati tudi vrh podstavka. Tu zaužijemo tudi nekaj hrane.

Smer preide v snežne vesine. Sneg je trd, oster in nazobčan, zato hitro sto metrov višje. Snežni zobje izginejo in že smo na gladki vesini, katero prekriva vodni led. Strmina je malo čez 50°. Kljub težavnemu terenu se ne navežemo. Odločimo namreč, da je hitrost največja varnost.

Napredujemo na prednjih konicah derez ter z oklom cepina in lednega kladiva. Skale, katere že ves čas vidimo nad seboj, se nočejo in nočejo približati. Ko se znoči, smo pri skalah. Odločimo se za bivak. Ker ne najdemo nobene primerne skalne police, si začnemo urejevati nočišče v strmlem ledu ob skalah. V led skopljemo vsak svojo polico. Presneto naporno je, s cepinom kopati čisti vodni led in to na višini 6.700 m. Skoro dve uri porabim, da si uredim polico, široko pol in dolgo malo manj kot dva metra. Zabijem

Kako je možna takojšnja uporaba gasilnih aparatov?

za opremo in poskušam zaspati. budili malo manj kot dva kilometra niže in se spravim v vrečo. Janez kuha juho, toda naenkrat glasno zakolne. Juha je šla v globino. Bomo pač brez nje. V nahrbtniku najde nekaj čaja in ga skuha. Bolj klavern nadomestek je to, vendar bolje kot nič. Menažko s čajem si podajamo nad črno praznino. Premrli prsti držijo skodelo in v njih se seli toplota. Usta naredijo par požirkov in posoda poroma k prijatelju. Samo liter ga je. Zebe nas, še posebno v noge.

Sezujem zgornje čevlje, jih podložim pod noge, razvežem spodnje za boljšo prekrvavitev in nataknem čeznje še nylonske vrečke. Poskrbim za opremo in poskušam zaspati. Peklenski mraz je. Malo me skrbi za noge, toda tudi te se počasi ogrejejo.

Ko se zdani, takoj pohitimo proti robu stene. Zjutraj je plezanje še veliko bolj težavno kot je bilo pod

bivakom in tudi bolj mraz je. Malo pod robom nas ujame sonce. Kako blago deluje toplota. Obsedimo na skalni rami tik pod robom. Naenkrat me začnejo zelo boleti noge. Tulil bi, če bi kaj pomagalo, tako pa le stiskam zobe. Torej so le malo pomrznile in sedaj se tajajo. Hudega ne more biti, ko tako boli. Previdno povprašam Zorana po občutkih, ko ti prsti odmrznejo. On ima trpke izkušnje z Makaluja, pa mi pove, da od kraja nič ne boli, samo hoditi ne moreš.

Čez pol ure smo na 6.850 m visokem robu stene. V rekordnem času smo preplezali južno steno Noshaka po prvenstveni smeri in tako z velikimi črkami zapisali slovenski alpinizem v zgodovino te gore. Smer smo imenovali JUGOSLOVANSKA.

Pipa je ugasnila. Prevalim se na stran in se potopim v sanje o dekletih in gozdovih, ki jih že skoro dva meseca nisem videl.

M. B.

Zakaj tako

Da, prav tako, zakaj? Zakaj je izgled prostorov skupnih služb tak kakršen je? Zakaj se nihče, ampak prav nihče ne potruži, da bi bil drugačen? Zakaj nam je vseeno? Zakaj, saj bi lahko še postavljala vprašanja, pa mislim, da bi morala najprej opisati, kaj vse lahko vidiš v prostorih skupnih služb, pa se bom pri tem omejila samo na skupne prostore (torej brez pisarn).

Vsem gostom svetujem, da ne pridejo k nam dokler se ne zdani popolnoma, saj bi se mu lahko v vsoljni temi, ki vlada na naših hod-

nikih, še kaj zgodilo. Ali res ni mogoče koga zadolžiti za redno zamenjavanje pregorelih žarnic?

Naši obiskovalci morajo biti tudi primerno vitki in ne obloženi s kakšnimi večjimi torbami in če je le mogoče ne v zimskih plaščih, sicer ne morejo brez težav priti skozi troja dvokrilna vrata, ki pa imajo (vsaj dvojna) vedno odprto le eno krilo, tako, da je odprtina široka komaj šestdeset centimetrov. Sploh so vrata naša šibka točka, lahko rečem, da vse prej kot pa reklama za tovarno vrat. Vsepopisod so hude

»špranje«, zapiranje nekaterih vrat je bolj »tako — tako«, nekatere kljuke se prav nevarno majejo v rokah.

Zelo prijeten je tudi pogled na »razstavni prostor«, če ga tako sploh lahko imenujemo. Vrata, ki so razstavljena, so milo rečeno že kar prava nevarnost. Prvič, ker se zelo neprijetno gugajo, ko greš mimo, in drugič, ker nam kaj lahko odženejo kupce že »s praga«, češ »TAKIH vrat pa res ne želim imeti«. Vsa razmajana in zvita so. Tudi pogled na stole ni prijetnejši. Vsi zaprašeni so in zelo zelo stari. Če nas je kdo obiskal pred leti in spet sedaj, se mu zdi, da ni minilo kaj dosti časa od njegovega zadnjega obiska, saj se ni nič spremenilo. Mi pa vemo, da vsako leto širimo program stolov, torej bi asortiman razstavljenih stolov lahko spreminjali.

Zelo prijetno so naši gostje presenečeni tudi nad pestrostjo predprostora v komerciali, kjer sedaj stoji kuharnik. Umazane skodelice, kozarci, krpe, skratka naš gost takoj ve, da smo zelo gostoljubni in da tudi on lahko pričakuje »kavico«. Tudi naši bodoči sodelavci dobijo vse prej kot prijeten vtis o nas, ko obiščejo kadrovske službe in si lahko skozi večno odprta vrata na koncu hodnika ogledajo pestrost našega stranišča.

Morda bi sedaj morala ponoviti vprašanja, ki sem jih postavljala na začetku, pa mislim, da niti ni potrebno, ker bi sedaj morala vprašati ali nas je lahko kaj sram. Priznam, da me je, me je sram tudi zaradi tega, ker do sedaj tudi jaz nisem pripomogla k lepšemu izgledu naših prostorov. Mislim pa, da bi morali skupaj in vsi misliti na ureditev naših prostorov in seveda, ne samo misliti, ampak tudi izpeljati.

Kdaj? Takoj? Kdo? Vsi!

M. D.

Vesti iz TOZD

**PRIHODI IN ODHODI DELAVCEV
OD 1. 6. DO 31. 8. 1977**

TOZD PARKETARNA VERD

Prišli:

1. Debevc Olga
2. Tkalič Otmar
3. Mole Igor
4. Bilbija Mira
5. Krivaja Draginja
6. Radanovič Mirjana
7. Huzejnovič Velid
8. Prokič Bratoljub
9. Grandič Milica
10. Vuhajlovič Nada
11. Suhadolnik Mirjam
12. Gregorka Jože
13. Čemal Bajro
14. Cvijanovič Zagorka
15. Štulanovič Ferda
16. Ivanovič Milija
17. Muratagič Minka
18. Gubanovič Mirjana
19. Lekanovič Ljubica

Skupni nastop verdskega in borovniškega pevskega zbora

20. Pavlovič Radoslav
21. Blatnjak Luka
22. Čosič Blaž
23. Čosič Tadija
24. Dobrovoljc Jože
25. Subašič Hasan
26. Dajanovič Zdravko
27. Durdevič Mile
28. Makovec Minka
29. Ignič Jelka
30. Negovanovič Ruža
31. Kočunik Stefan

Odšli:

1. Šmigovec Marija
2. Šumatič Vukosava
3. Aličajić Mohamed
4. Prokič Bratoljub
5. Roger Pero
6. Lukič Mohamed
7. Malnar ing. Ferdinand
8. Jelič Mira
9. Nikolič Džuka
10. Rogar Milka
11. Milojevič Ristana
12. Markovič Dragica
13. Štimec Jožefa
14. Istenič Marko
15. Daskalov Penka
16. Dobrovoljc Jože
17. Vukajlovič Nada
18. Mustadanagić Ferida
19. Kraljič Joco
20. Strle Marjan
21. Đorđević Angela
22. Juršič Štefan
23. Dobrovoljc Jože
24. Božinovič Dušan
25. Pavlovič Milomirka
26. Bardok Jelica
27. Subašič Zejna
28. Tkalič Otmar
29. Spalevič Mile
30. Dragovan Martin
31. Makovec Minka

**TOZD TOVARNA VRAT
BOROVNICA****Prišli:**

1. Barišič Vlado
2. Despič Slavko
3. Nunič Smiljka
4. Ranisavljevič Stanko
5. Smeunčević Vlado
6. Palčič Bojan
7. Subotič Božidar
8. Žerjav Zdenko
9. Cvsič Predrag
10. Petrič Janez
11. Hribar Matjaž
12. Suhadolnik Franci
13. Urbanec Slavko
14. Stipančević Mijo
15. Cvsič Radivoje
16. Bojič Janko
17. Mandič Rajko
18. Pušelja Ivo
19. Brancelj Zdravko
20. Halilović Arzija
21. Milič Zoran
22. Peršin Zofka
23. Bizjak Brane
24. Aličajić Sead
25. Livnjak Luka
26. Zelič Janez
27. Čosič Juro
28. Prodanovič Simo
29. Hukič Enes

Slavna otvoritev nove žagalnice na Verdu

30. Smole Janko
31. Matič Anto
32. Doljšak Darko
33. Balič Senada
34. Delanovič Semso
35. Lakič Božo
36. Čovič Ismet
37. Živec Damjan
38. Pejič Mato
39. Pejič Jure
40. Nartnik Bogdan
41. Kikanovič Slavojka
42. Jajalo Marija
43. Stipančević Tone

Odšli:

1. Križ Josip
2. Ljušani Marko
3. Rahne Janez
4. Biber Duško
5. Bukeilović Stonojka
6. Marič Momir

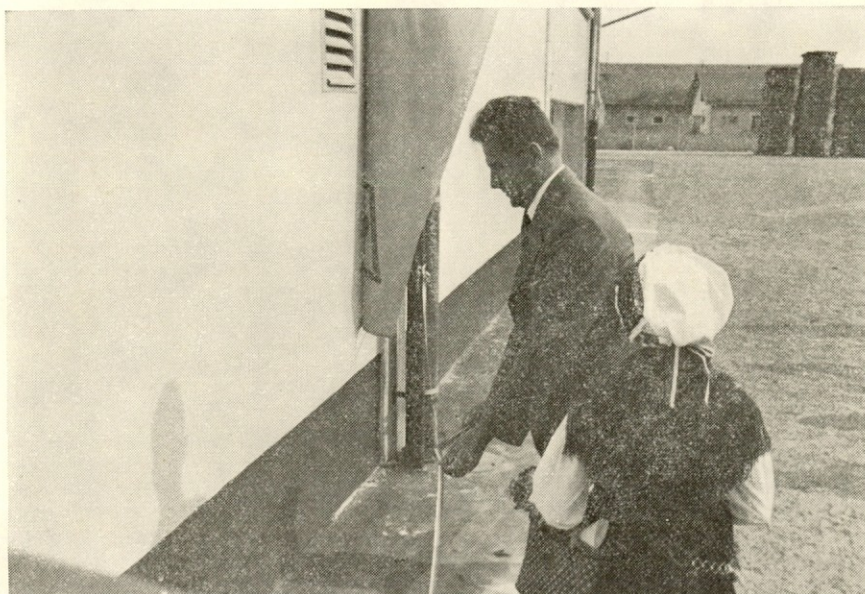
7. Brnjak Pile
8. Stipančević Anton
9. Djordjevski Ljubica
10. Nunič Smiljka
11. Subotič Nedeljko
12. Smeunčević Vlado
13. Stjepanović Radmila
14. Bizjak Marija
15. Čemal Sabahata
16. Kocjan Mirjan
17. Žerjav Ivan
18. Stipčević Ivica
19. Setnikar Frančiška
20. Hrovatin Rada
21. Bregar Jalica

SDS SKUPNE SLUŽBE**Prišli:**

—

Odšli:

1. Slabe Janez

Sodelavec Burjak Matevž pri slavnostni otvoritvi nove žagalnice na Verdu

LIKO - pokrovitelj udarnikov

Kakor lansko leto je tudi letos Občinska konferenca ZSMS Vrhnika organizirala mladinsko delovno brigado »Ivan Cankar«. Letos je brigada odšla na zvezno mladinsko delovno akcijo »Kozjansko 77«.

Kolektiv Lesnoindustrijskega kombinata Vrhnika se je odzval prošnji

verili našega pokrovitelja in ostale občane Vrhnike, ki so zaupali v nas in od nas pričakovali solidnih rezultatov ob delu na akciji.

Brigada je popolnoma opravičila vse zaupanje tako pri delu na delovišču, kot pri interesnih dejavnostih, ter širjenju bratstva in enot-

udarništvo prve deкаде, udarništvo druge deкаде, udarništvo prvega udarnega dne, udarništvo drugega udarnega dne, izredno udarništvo, ter priznanje za družbene dejavnosti. Traku akcije pa brigada ni osvojila zato, ker je bila številčno nekoliko premajhna.

Kljub temu pa so brigadirji s požrtvovalnim delom in veliko mero entuzijazma dali velik prispevek razvoju nerazvitega Kozjanskega in bili na koncu izmene proglašeni za najboljšo mladinsko delovno brigado v četrti izmeni na MDA Kozjansko.

Glede na vsa ta priznanja je deset brigadirjev dobilo udarniške značke, od tega sta dva brigadirja prejela značko od vodstva akcije. Šest brigadirjev MDB Ivan Cankar je bilo tudi v reprezentanci MDA Kozjansko na »X. Smotri kulture i sporta mladinskih radnih akcij Jugoslavije« na Sutjeski. Tudi ti brigadirji so se požrtvovalno borili na športnem in kulturnem področju in veliko doprinesli, da je reprezentanca MDA Kozjansko dosegla prvo mesto v skupnem plasmanu med vsemi zveznimi delovnimi akcijami v Jugoslaviji. Brigada se je po treh tednih dela vrnila in izpolnila obljubo brigadirjev: »Mi smo našoj občini obečanje dali, da čemo se vratiti petputa udarni!«

Na koncu se v imenu svojih kolegic in kolegov iz brigade »Ivan Cankar« najtopleje zahvaljujemo tovarišicam in tovarišem kolektiva LIKO za pokroviteljstvo in jim želimo čimveč uspehov v nadaljnjem delu.

Še enkrat hvala tovarišem iz LIKA z brigadirskim ZDRAVO Z-D-R-A-V-O!

Do naslednjega leta in naslednje akcije!

R. S.

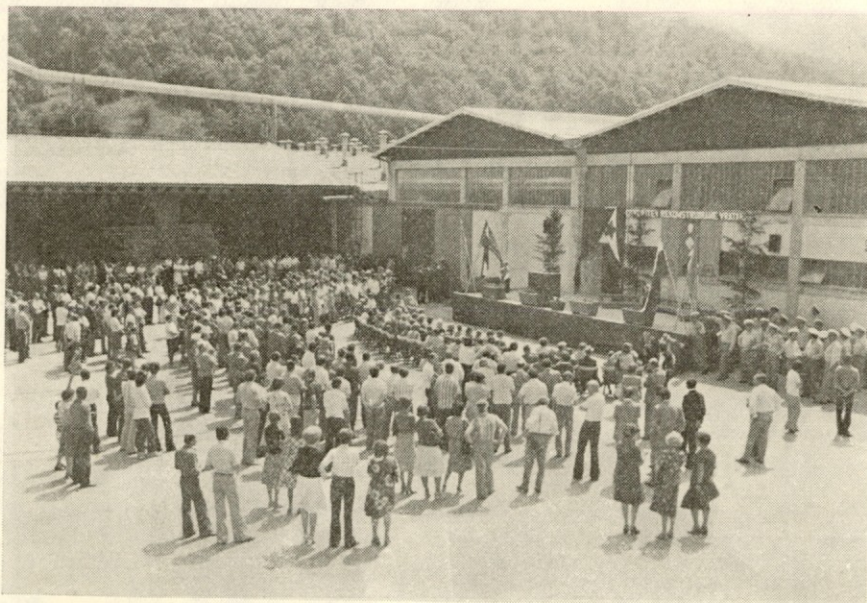
Sodelavka Vika Kralj je pri slavnostni otvoritvi borovniške vratarne

Občinske konference ZSMS in prevzel pokroviteljstvo nad brigado.

V začetku avgusta smo vsi brigadirji s ponosom oblekli majice z likom Ivana Cankarja na prsni in emblemom LIKA na hrbtne strani. Obljubili smo si, da ne bomo izne-

nosti med našimi narodi in narodnostmi, razvijanje iskrenega tovarištva in prijateljstva med mladimi širom po Jugoslaviji.

Na zaključku akcije je brigada za svoje uspešno delo prejela razen traku akcije vsa možna priznanja:

Slavnostna otvoritev borovniške vratarne

Delavska enotnost

Letos »DELAJSKA ENOTNOST«, glasilo Zveze sindikatov Slovenije praznuje 35-letnico izhajanja. Ob jubileju je prav, da nas spoznate, da se seznanite z našimi dejavnostmi in našimi prizadevanji, da bi glasilo slovenskih sindikatov še bolj približali članstvu.

Vsi v uredništvu in tiski, ki smo kakorkoli povezani z »Delavske enotnostjo«, se nenehno trudimo, da bi bil časnik predvsem glasilo ti-stega dela sindikalnega članstva, ki ima aktiven odnos do smotrov in nalog slovenskih in jugoslovanskih sindikatov. Novi vsebinski koncept, ki smo ga začeli uveljavljati pred dvema letoma, v znatni meri že odseva naša hotenja. O tem priča tudi stalno naraščanje števila bralcev

in naročnikov; v dveh letih se je naklada skoraj podvojila. Danes že tiskamo 40.000 izvodov, kar se prej še ni zgodilo. Naša prizadevanja pa veljajo temu, da bi »Delavsko enotnost« prejemal vsak sindikalni aktivist, kar smo zapisali tudi v sklepih na zadnjem kongresu slovenskih sindikatov, ko naj bi dosegli naklado »Delavske enotnosti« 60.000 izvodov, kolikor je sindikalnih aktivistov v Sloveniji.

Znano je, da že četrto leto izhaja kot priloga DE tudi »Vzajemnost«, glasilo Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Letos pa sta se ji pridružili še dve prilogi, in sicer »Delegatski obveščevalec« Zdravstvene skupnosti Slovenije in »Sindikalni poročevalec« republiškega sveta ZSS.

Naša prizadevanja pa gredo zdaj tudi v smeri, da bo novem letu DE začela izhajati dvakrat tedensko. Tako bi postalo informiranje sindikalnega članstva še bolj aktualno in učinkovito.

Ob tej priložnosti bi vam radi predstavili tudi druge naše dejavnosti.

Najprej nekaj o naši založbi. Osnovna dejavnost založbe je izdajanje sindikalne literature (najbolj znana je zbirka knjižnica Sindikati) ter sociološke in družboslovne literature. Med deli, ki smo jih izdali doslej, naj omenimo Hierarhijo, Inventivno dejavnost v združenem delu, Evropsko varnost in sodelovanje in druge. Tik pred izidom iz omenjene zbirke pa so dela docentke dr. Ane Kranjc Izobraževanje — Naša družbena vrednota, dr. Firdusa Džinića Veda o Komuniciranju in mag. oec. Lojzeta Sočana Pot v gospodarsko razvitost Slgovenije.

Občasno naša založba izdaja tudi druga knjižna dela. Med njimi naj omenimo najpopularnejšo foto-monografijo »Ljubljana«, ki smo jo natisnili v nakladi 20.000 izvodov, v slovenščini, angleščini in nemščini. V okvir založbe sodijo še izdaje Zveze kulturnih organizacij Slovenije in pa Servis za izdajanje tovarniških glasil. Trenutno pomagamo pri izdajnji in pri urejanju že 14 tovarniških glasilom.

Ob koncu še tole: letos smo v Tavčarjevi ulici 5, v Ljubljani odprli prenovljeno knjigarno in prodajno galerijo. V njej je moč dobiti vso družboslovno in sociološko literaturo, ki izhaja v Jugoslaviji, vse jugoslovanske dnevnike, tednike in številne tuje časopise ter revije ter originalne slike slovenskih in jugoslovanskih samorastnikov. V knjigarni sprejmejo slike tudi v okvirjenje. Če pa želite, da vam natisnemo, ali posredujemo kakršenkoli komercialni tisk (koledarje, prospekte, razglednice, tiskovine) ali izdelke za pisarniške potrebe (mape, etuije, albume ipd.), se prav tako lahko oglasite pri nas. Tudi to je ena izmed naših dejavnosti.

Del izvajalcev kulturnega programa ob otvoritvi borovniške vratarne

Vse je pripravljeno za sprejem gostov

Pogled na zabavni prostor v Borovnici

Razvoj lesne industrije v Borovniškem kotu

(Nadaljevanje)

Pred letom 1920 je žaga pogorela, vendar je 1920 Jožko Majaron prevzel po očetu tovarno oziroma samo žago za razrez hlodovine. Polnojar-menik samica in krožno žago je poganjala lokomobila WOEf, ki je bila nabavljena v Radohovi vasi na Dolenjskem leta 1923.

Zaposlenih je bilo majhno število delavcev na žagi, pri razrezu hlodov in pri uskladiščenju rezanega lesa. Rezan jelovi les je prodajal v Italijo in to v Udine in Trst. Na domačem trgu je bila glavni kupec rezanega lesa tobačna tovarna v Ljubljani in neko podjetje v Beogradu. Leta 1943 je nastopila gospodarska kriza. Rezan les se je težko prodal, zato se je Majaron odločil za preusmeritev proizvodnje in to na izdelavo pet za ženske čevlje. Zaposlil je večje število žensk v proizvodnji pet, katere je izvažal v London na Ciper itd.

Tega leta, torej leta 1934 se je tovarna preimenovala v »Mara«. Petarna je delala v treh izmenah, žaga pa v dveh izmenah. Vsled pomanjkanja električne energije je žagalnica pozneje obratovala samo ponoči.

Na žagi so bili naslednji stroji: gater Pinikoj, Krožna žaga za obrez in odrez, samica, čelilnik in turbina za domačo elektriko. V petarni so bili naslednji stroji: krožna žaga, 2 tračni žagi, debelinka 6 kom brusilni trakovi, mizni rezkar in čelilnik za pete, brusilna krožna rašplja za pete, fazonski rezkar, 6 kom kupirnih strojev od katerih so štirje obratovali po 24 ur dnevno, lakirnice, polirni stroji in stroj oziroma pri-

prava za oblačenje pet s cululojdom. Poleg prostorov za proizvodnjo pet je bila tudi sušilnica za sušenje elementov za pete.

Leta 1937-38 je tovarna Majaron »Mara« zaposlovala že 20 delavcev. Vsa dela so bila normirana oziro-

Janež Herman je spretno postregel svoje sodelavce

ma akordirana. Tovarna je uspešno proizvajala rezan les in pete vse do začetka druge svetovne vojne, ko se je ukinila proizvodnja pet. Obratovala je le še žagalnica rezanega lesa do leta 1944 (avgusta), ko je bila žaga porušena. Na okaciji ome-

njene žage, je danes skladišče rezanega lesa TOZD Tovarna vrat Borovnica.

NASTANEK OBRATA LESNE GALANTERIJE V BOROVNICI

Po drugi svetovni vojni je bila žaga in obrat za izdelavo ženskih pet »Mara« popolnoma neuporabna in za obnovitev nemogoča, zaradi uničenja od bombardiranja l. 1944.

Stroje, ki so bili še uporabni je lastnik usposobil za proizvodnjo ro-

čajev metel. Kasneje je ponudil stroje občini in tako je leta 1948 nastala delavnica z nazivom »LESNA GALANTERIJA BOROVNICA«. Od začetka so bili v tej delavnici zaposleni naslednji delavci: Ramovž Rajko, Korošec Jože, Arko Olga, Palčič Jakob, Krašovec Milka, pozneje pa še Grimšič Anton. Galanterija je proizvajala — ročaje za metle, lesene predpražnike, razne polizdelke za lesno galanterijo, pozneje pa gajbe za sadje. Leta 1953 se je tovarna preimenovala v »LESNA GALANTERIJA IN MIZARSTVO BOROVNICA«. Vodja obrata je bil Albreht Franc. Skupno je bilo zaposlenih cca 30 delavcev in delavk. Za mojstra v obratu je bil tov. Grimšič Anton. V začetku proizvodnje so bila normirana. Oddelek splošnega mizarstva je delal razne mizarске artikole po naročilu. Prodaja je bila izključno na domačem trgu. Gajbe je odkupovalo podjetje »Sadje zelenjava«, galanterijske polizdelke kupec iz Lesc, kjer so izdelovali igrače, precej izdelkov pa je odkupovalo podjetje »Dom«.

Tovarna je obratovala pod omenjenim nazivom vse do leta 1957, ko je začela obratovati mizarška delavnica sedaj tovarna Vrat, ki je prevzela od galanterije osnovna sredstva in delovno silo.

Detajl iz zabave v Borovnici

POLITIČNO GIBANJE IN KULTURNO ŽIVLJENJE DELAVSKEGA RAZREDA PRED II. SVETOVNO VOJNO

Do leta 1924 ni bilo v borovniškem okoliščinah omembne vrednega političnega oziroma kulturnega udejstvovanja delavcev. V letu 1924 je takrat formirano delavsko kulturno društvo »Svoboda« organiziralo referendum, na katerem naj bi se delavci odločili za 8 ali 10-urni delavnik. Večina delavstva se je na referendumu odločila za 10-urni delavnik in to le zaradi tega, ker so bile mezde nizke in je 10-urni delavnik zagarantiral delavcem večje osebne dohodke. Člani društva Svoboda so imeli sestanke in prireditve v gostilni Fortuna. Leta 1926 je takratna oblast to organizacijo razpustila.

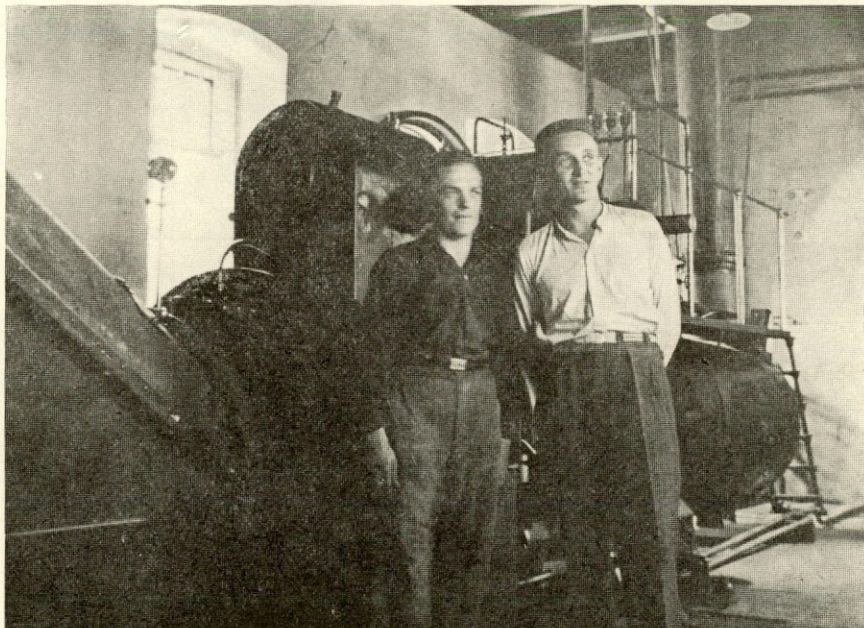
Leta 1932 se je na pobudo tov. Palčič Andreja organiziralo delavsko društvo, ki se je imenovalo »Društvo lesnih delavcev«. Društvo je pridobivalo v svoje vrste nove člane, tako, da jih je bilo na začetku 32. Glavni cilj tega društva je bil: sklepanje pogodb s takratnimi delodajalci, kakor tudi skrb za pravice delavskega razreda. Za pridobitev registracije društva je bilo potrebno vložiti prošnjo na ministrstvo za kulturo v Beograd. Prošnjo sta podpisala Molek Janez in Petrovčič Alojz. Ministrstvo je prošnjo odobrilo. Po registraciji društva se je povečalo število članov in to na približno 85.

Društvo je organiziralo tudi podružnico v Podpeči. V odbor društva sta bila izvoljena tudi predstavnika iz podpeške podružnice in to Vido- vič iz Kamnika in Prebil Matevž iz Podpeči. Prvi predsednik društva je bil tov. Petrič Franc, tajnik Palčič Andrej, blagajnik Palčič Anton, člana pa še Molek Janez in Petrovčič Alojz. V doglednem času so Podpečani organizirali svoje društvo oziroma svoj odbor »Lesnih in njim sorodnih delavcev«. Organizacija v Podpeči je leta 1935 povabila tovariše iz glavnega odbora Združenja lesnih delavcev, da bi v imenu te organizacije zastopala neke sporne interese v podpeški tovarni Kobi Srečka. Tovariši iz glavnega odbora so se odzvali vabilu, le s to napako, da niso poslušali glas delavcev, temveč zastopali interese delodajalca. Vsled te akcije glavnega odbora je odbor odstopil, istočasno pa je razpadlo društvo v Podpeči. Dogodki v Podpeči so vplivali tudi na društvo v Borovnici. Odstopil je predsednik Petrič Franc in nekaj članov odbora. Izvoljen je bil novi odbor, zornem odboru društva so bili trije

katerega predsednik je bil tov. Molek Jože (Matevžov) vsi ostali člani tega odbora pa so bili novi. V nad-delavci, med katerimi sta bila tudi Molek Janez in Petrovčič Alojz.

Leta 1935 se je v Borovnici formirala še ena kulturno politična organizacija pod nazivom »Vzajemnost«. Predsednik te organizacije je bil Ogrin Karol iz Bistre, namestnik Molek Janez, tajnik Kavčič Stane, a blagajnik Demšar. Ta organizacija si je pridobila prostor za sestanke

si je zapomnila tiste, ki so bili na demonstraciji preveč glasni. Posledica tega je bila, da so žandarji naredili spisak vodilnih demonstrantov, ki je prišel ob okupaciji italijanske vojske v roke njihovi policiji. Tov. Molek Janez in žena so odgnali v Italijo (Sicilijo) ostale pa poslali v razna koncentracijska taborišča v Italijo in na Rab. Vse do vojne so posamezni člani društva »Vzajemnost« pisali protivladne papore na zidove in raznašali po hišah

Strojnica tovarne MAJERON

v kleti pri gostilni Mavec. V tem prostoru so si delavci izmenjevali napredne revolucionarne ideje, čitali časopis »Stara pravda«, poslušali radio itd. Člani društva so se shajali vsak večer. Ker je bil prostor za člane že premajhen so si na privolitev lastnice gostilne Mavec preuredili še ostale prostore kleti poleg gostilne in tako z treh prostorov naredili Kulturno dvorano in to vse z udarniškim delom. Prirejali so tudi napredne revolucionarne prireditve, igre, ples in slično.

Omenjena organizacija je organizirala neko nedeljo protidraginsko demonstracijo. Na tej demonstraciji je nastopila ojačana žandarmerija proti množici demonstrantov, ki so zahtevali zaustavitev naraščanja cen in boljše življenjske pogoje delavcev. Pri demonstracijah so imeli vodilno vlogo takratni komunisti in drugi, ki so bili pozneje ali pa takoj po vojni sprejeti v članstvo Zveze komunistov. Takratna žandarmerija

protestne letake. Delavstvo je bilo strnjeno in zavedno in nobeden ni izdal raznašalce letakov. Žandarmerija je sicer sumila posameznike, toda do dokazov ni prišla. Člani KP Jugoslavije so odigrali veliko vlogo pri revolucioniranju delavskega razreda, rezultat pa se je pokazal med II. svetovno vojno, ko je šla večina članov v NOV ali pa so bili internirani. Tisti, ki so ostali doma so bili aktivni podporniki NOB vse do konca vojne.

F. M.

Člane delovne skupnosti vabimo k sodelovanju in sicer s članki ali raznimi vprašanji na katere želijo, da prejmejo določene odgovore.

UREDNIŠKI ODBOR: NAŠE DELO, glasilo delovne skupnosti Lesnoindustrijski kombinat »LIKO« Vrhnika, ureja uredniški odbor: Janez USENIK (odgovorni urednik), Miroslav Hanžel, Stane Knapič, inž. Franc Lenaršič, Cvetka Mazi, Franjo Modrijan, Janez Nagode, Rado Ogrin, Matija Pečkaj, Alojz Sajovec, Jakob Susman, Stane Urh — Naslov uredništva: Lesnoindustrijski kombinat »LIKO« Vrhnika, Cankarjev trg 4, Vrhnika — Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani

